

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain uudistaminen: kotoutumispalvelujen uudistaminen 2027

Sidosryhmätilaisuus 13.1.2026

Nea Brandt ja Laura Ruuskanen, työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutumispalvelujen uudistushankkeen keskeiset sisällöt ja aikataulu

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen muutokset

- Hallitusohjelman mukainen kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistukseen liittyvä säästö
- Kevään 2024 kehysriihen säästö
- Syksyn 2025 budjettiriihen säästöt

Muut hallitusohjelmaan perustuvat muutokset, kuten

- Kotoutumisen velvoittavuuden ja oman vastuun lisääminen läpileikkaavasti
- Kotoutumislain tarkoituksen ja kotoutumisen tavoitteiden selkiyttäminen
- Alkuvaiheen palveluprosessin ja kokonaisuuden tehostaminen

Lausuntokierros
30.12.2025-
10.2.2026

Eduskunnalle
viikolla 23/2026

**Muutokset
voimaan 1.1.2027**

Lakiuudistuksen tavoitteet

- Tavoitteena on uudistaa kotoutumispalvelut vastaamaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaa, jonka mukaisesti Suomeen kotoudutaan työllä.
- Tavoitteena uudistaa kotoutumisjärjestelmää kotoutumiseen kannustavaksi.
- Toteutettaisiin hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan kotoutumislakiin ja -järjestelmään tehdään korjaukset, joissa painopistettä siirretään tulijan oikeuksia painottavasta järjestelmästä tulijan velvollisuuksia ja omaa vastuuta painottavaan järjestelmään.
- Vahvistettaisiin maahanmuuttajien työllisyyttä, työllistymistä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan sekä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan.
- Toteutettaisiin hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan toteutetaan kotoutumispalvelujen uudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toteuttaa kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus.
- Tavoitteena on selkeyttää kotoutumislain kokonaisuutta kumoamalla informatiivisia pykälä ja toteuttamalla norminpurkua.
- Lisäksi toteutettaisiin hallituksen säästötavoitteita kotoutumisen edistämisen rahoitukseen ja norminpurkua.

Uudistuksessa kotoutumislain tarkoitusta ja tavoitteita selkiytetään

- Lain tarkoituksessa painotettaisiin hallitusohjelman mukaisesti työllistymistä, kielitaitoa, työelämä- ja yhteiskuntatietoutta sekä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Painotukset huomioitaisiin myös kotoutumiseen liittyvissä määritelmissä.
- Kotoutumisen tavoitteista säädettäisiin selkeämmin: jatkossa säädettäisiin kotoutumisen yleisistä tavoitteista, yksilöllisen kotoutumissuunnitelman tavoitteista sekä kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen tavoitteista.

Kotoutumisen velvoittavuuden lisääminen

- Maahanmuuttajan ja kotoutuja-asiakkaan velvollisuus edistää omaa kotoutumistaan huomioitaisiin kotoutumislaisissa läpileikkaavasti.
- Myös kunnan ja työvoimaviranomaisen kotoutumisohjelman mukaisissa kotoutumista edistävissä palveluissa huomioitaisiin maahanmuuttajan oma vastuu ja velvollisuus kotoutumisestaan.
- Lisäksi maahanmuuttajan velvollisuuksiin lisättäisiin velvollisuus osallistua osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.
- Velvoittavuutta lisättäisiin myös niin, että kansainvälistä suojelua saaville ja heihin rinnastettaville henkilöille olisi jatkossa laadittava kotoutumissuunnitelma aina, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta.

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuutta uudistetaan

Kunnan vastuuta vahvistetaan kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen järjestämisessä

- Kotoutumiskoulutusta järjestettäisiin jatkossa vain työvoimakoulutuksena, jonka toteuttamisesta vastaisi työvoimaviranomainen.
- Uutena tehtävänä työvoimaviranomainen järjestäisi lukutaitokoulutusta työvoimakoulutuksena.
- Koska kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen järjestämisvastuu olisi kunnilla, vapaan sivistystyön kotoutumiskoulutuksen ohjaus- ja valtionosuusjärjestelmä purettaisiin.
- Työvoimaviranomaiset voivat järjestämisvastuunsa puitteissa valita työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen tuottamistavan.

Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen rahoitus kunnille

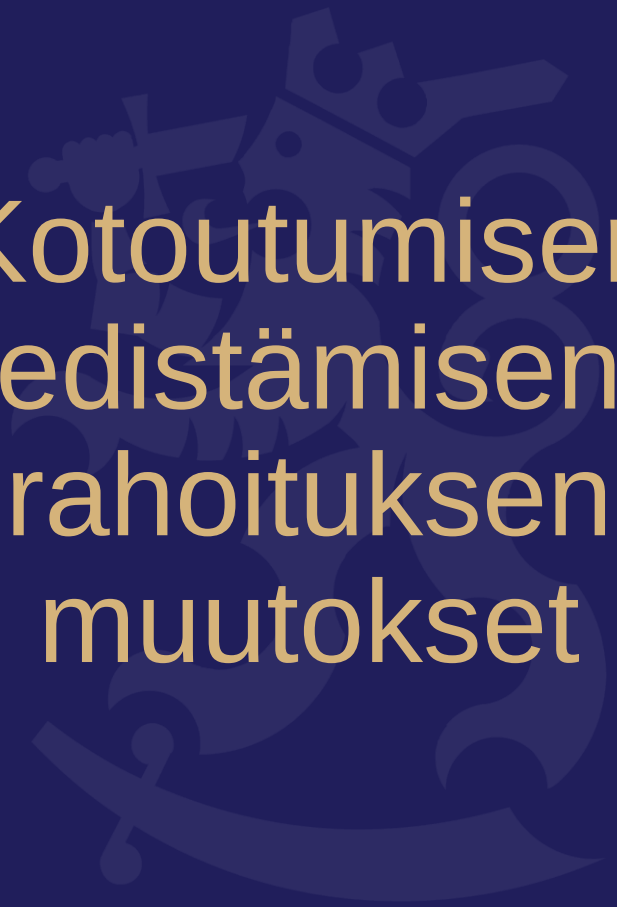

- Kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen rahoitus koottaisiin yhteen kanavaan kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen.
- Myös kansainvälistä suojelua saavien ja heihin rinnastettavien henkilöiden osalta työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirrettäisiin kotoutumislain mukaisesta laskennallisesta korvauksesta osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta.
- Lukutaitokoulutuksen osalta kunnille siirrettäisiin rahoitusta 3,1 milj. euroa uuden tehtävän rahoitukseen kuntien rahoitusperiaatteen mukaisesti.
- Kunnille myönnettäisiin lisärahoitusta 2 milj. euroa, jotta kunnat voivat järjestää kotoutumiskoulutusta joustavilla toteutustavoilla niin, että henkilö voi koulutuksen rinnalla tehdä koko- tai osa-aikatyötä. Lisäksi kunnille myönnettäisiin 300 000 euroa ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen järjestämisen vahvistamiseksi.
- Rahoituksen osalta purettaisiin myös nykyistä valtion päällekkäistä kotoutumiskoulutuksen rahoitusta.

Koulutusten tavoitteena kielenoppiminen, työelämälähtöisyys ja yhteiskuntatietouden lisääminen

- Kotoutumiskoulutuksen nykyisen kielellisen tavoitteen (B1.1) lisäksi kotoutumiskoulutukselle asetettaisiin yleisempiä tavoitteita.
- Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita päivitettäisiin mahdollistamaan aiempaa paremmin koko- tai osa-aikainen työskentely kotoutumiskoulutuksen rinnalla. Myös kotoutumiskoulutuksen tavoitteiden ja sisällön täsmennykset huomioitaisiin päivittämisessä.
- Lukutaitokoulutuksen järjestämisestä, sisällöstä ja sen tavoitteista säädettäisiin kotoutumislaissa. Opetushallitus määräisi myös lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista.
- Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen seuranta kehittäisiin ja yhdenmukaistettaisiin.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen muutokset

Kotoutumisen edistämisen rahoitukseen kohdistuvat säästöt

- Kotoutumisen edistämisen rahoitukseen tehtäisiin hallituksen päättämät säästöt, vuonna 2027 yhteensä 46,8 milj. euroa.
 - Hallitusohjelman mukaisesti kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus (15 milj. euroa)
 - Kevään 2024 kehysriihi (1,8 milj. euroa)
 - Syksyn 2025 budjettiriihi (30 milj. euroa)
- Osana kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistusta purettaisiin valtion päällekkäistä kotoutumiskoulutuksen rahoitusta, jolla saadaan aikaan osa säästöistä.
- Säästöjen toteuttamiseksi toteutettaisiin norminpurkua, vähennettäisiin kunnan tehtäviä, alennettaisiin kunnille maksettavan laskennallisen korvauksen tasoa ja tehtäisiin muutoksia kotoutumislain mukaisten kustannusten korvaamiseen.

Säästöjen ja norminpurun toteuttamiseksi muutoksia kotoutumislakiin

- Kotoutumislain mukaista palveluprosessia sujuvoitettaisiin säätämällä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta samassa tapaamisessa. Muutoksen johdosta laskennallista korvausta vähennetään 18 vuotta täyttäneiden osalta.
- Kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön järjestämiseen myönnetystä valtionosuudesta luovuttaisiin. Lisäksi vastaanottoon varautumisen kustannusten korvaamisesta luovuttaisiin.
- Loput säästöistä toteutetaan tekemällä tasoleikkaus kunnille ja hyvinvointialueille maksettavaan laskennalliseen korvaukseen.
- Osana norminpurkua ja hallintoon kohdistuvien tuottavuussäästöjen toimeenpanoa luovuttaisiin myös kotoutumislain nojalla täydentävästä toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten sekä ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta. Rahoitus siirrettäisiin osaksi hyvinvointialueiden rahoitusta.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Esitetty muutos	Momentti	Vaikutusarvio vuonna 2027 (€)
Monialaisen yhteistyön valtionosuudesta luopuminen	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	- 2 000 000
Vapaan sivistystyön kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen 100 prosentin valtionosuusrahoituksen lakkauttaminen	29.10.31 (Valtionosuus- ja avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin)	- 6 927 000
Vastaanottoon varautumisen kustannusten korvaamisesta luopuminen	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	- 900 000
Laskennallisen kuntakorvauksen alentaminen 100 euroa/v. 18 vuotta täyttäneet	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	- 1 800 000
Säästö kunnalle, hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettavasta laskennallisesta korvauksesta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	- 35 173 000
Säästöt yhteensä		- 46 800 000

Kotoutumisen edistämisen määrärahasiirrot

Esitetty muutos	Momentilta	Momentille	Summa vuonna 2027 (€)
Ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen järjestäminen	32.50.03 (Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen)	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	300 000
Osana laskennallista korvausta maksettavan kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto osaksi kunnille maksettavaa valtionosuutta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	24 813 000
Lukutaitokoulutuksen toteuttamiseen tarkoitettujen määrärahojen siirto osaksi kunnille maksettavaa valtionosuutta	29.10.31 (Valtionosuus- ja avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin)	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	3 100 000
Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen maksamiseen tarkoitettujen määrärahojen siirto osaksi hyvinvointialueille maksettavaa valtionrahoitusta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	28.89.31 (Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus)	2 200 000
Ihmiskaupan uhreille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien korvaamiseen tarkoitettujen määrärahojen siirto osaksi hyvinvointialueille maksettavaa valtionrahoitusta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	28.89.31 (Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus)	700 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön siirtymäajan rahoitus vapaan sivistystyön toimijoille vuosille 2027-2028	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	29.10.31 (Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin)	2 273 000
Määrärahasiirrot yhteensä			33 386 000

Muut muutokset

Alkuvaiheen palveluprosessia ja kokonaisuutta tehostetaan

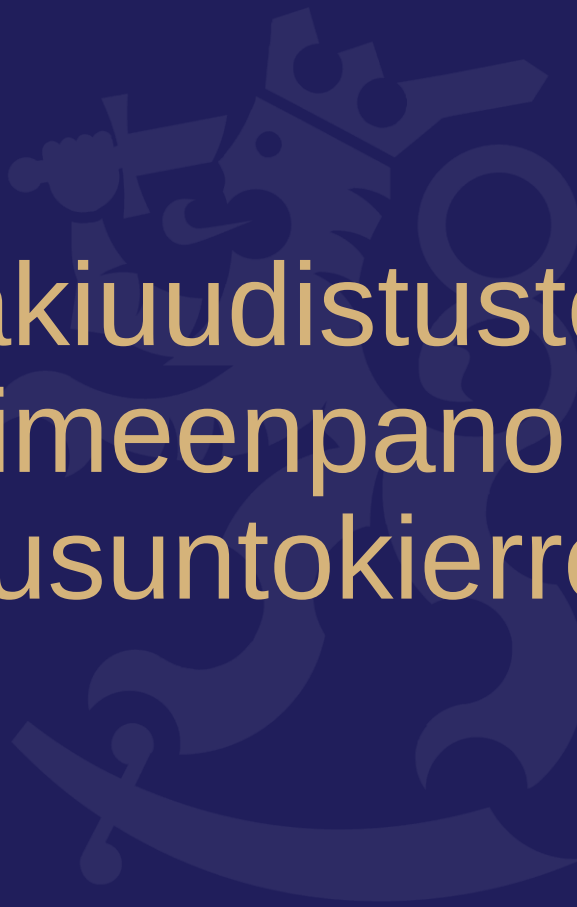

- Kunta ja työvoimaviranomainen suunnittelisivat ja järjestäisivät kotoutumisohjelman yhteistyössä nykytilaa vastaavasti. Yhteistyötä viranomaisten välillä selkeytettäisiin lain tasolla.
- Osana kotoutumisohjelmaa työvoimaviranomainen järjestäisi uutena tehtävänään lukutaitokoulutusta.
- Kotoutumissuunnitelma laadittaisiin jatkossa pääsääntöisesti osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyvän alkuhaastattelun yhteydessä.
- Kotoutumislain mukaisina omaehtoisina opintoina tuettavaan aikuisten perusopetukseen asetettaisiin pääsääntöinen 30 vuoden yläikäraja.

Kotoutumisen seuranta, suunnittelua ja ohjausta selkeytetään

- Kunnan tehtävä yhteensovittaa palvelut kumottaisiin kotoutumislaita.
- Hyvinvointialueen kotoutumisen edistämisen tehtäviä koskeva 6 luku kumottaisiin lain selkeyttämiseksi sekä norminpurkuna. Hyvinvointialueen yleisistä kotoutumisen edistämisen tehtävistä ei jatkossa säädettäisi vastaavasti suoraan missään laissa.
 - Hyvinvointialueelle erikseen kotoutumislaita säädettyihin tehtäviin, kuten esimerkiksi yhteistyö pakolaisten vastaanoton tehtävissä, osallistuminen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin tai kotoutumissuunnitelman laatimiseen, ei esitetä muutoksia.
- Valtiolla säädettyihin kotoutumisen edistämisen seurannan, arvioinnin ja kehittämisen hallinnollisiin tehtäviin esitetään muutoksia. Muutosten tavoitteena on tarkoituksenmukaistaa tehtävänjakoja tilanteessa, jossa kotoutumispalveluiden kokonaisvastuu on kunnilla ja työllisyysalueilla.

Lakiuudistusten toimeenpano ja lausuntokierros

Kotoutumispalvelujen uudistamisen toimeenpano

- Kotoutumispalveluiden uudistamisen toimeenpanon valmistelua tuetaan
 - viestinnällä, tilaisuuksilla sekä erilaisilla ohjeistuksilla ja materiaaleilla.
- Lisäksi toimeenpanon kokonaisuutta seurataan muun muassa kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmässä.
- Sidosryhmätilaisuudet lausuntokierroksen aikana.
 - Suomenkielinen sidosryhmätilaisuus järjestetään 13.1.2026.
 - Ruotsinkielinen sidosryhmätilaisuus järjestetään 22.1.2026.
- Toimeenpano on jo käynnistetty Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa tietojärjestelmäkehityksen osalta.
- Lisäksi kotoutumislain mukaisiin asetuksiin tehdään muutokset vuoden 2026 aikana. Lausuntokierros niiden osalta järjestetään erikseen.

Aikataulu

- Annetaan eduskunnalle viikolla 23/2026.
- Muutokset esitetään tulevan voimaan 1.1.2027.
 - Siirtymäajaksi vuoden 2028 loppuun vapaan sivistystyön toimijoille jäisi rahoitusta ruotsinkielisen koulutuksen järjestämisen ja vapaan sivistystyön toiminnan turvaamiseksi.
 - Kotoutumislain mukaisina omaehtoisina opintoina tuettavan aikuisten perusopetuksen yläikärajan osalta siirtymäsäännös koskien kesken olevia opintoja.

Lausuntokierros

- Lausuntoaika 30.12.2025-10.2.2026 (6 viikkoa).
 - Ruotsinkielinen lausuntoaika jatkuu pidempään, koska käännös lisätään myöhemmin lausuntopalveluun.
- Lausuntoja toivotaan lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta.
 - Toivotaan, että noudatetaan mahdollisuuksien mukaan annettuja kysymyksen asetteluita.
 - Toivotaan ytimekkäitä ja selkeitä lausuntoja, mahdolliset säännösten muutosehdotukset tervetulleita.
 - Toivotaan, että lausuntoja annetaan hyvissä ajoin.
 - Kannustetaan yhteislausuntojen laatimiseen.

Kiitos!

nea.brandt@gov.fi

laura.ruuskanen@gov.fi